

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayeu (zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1619 (124/2026) | 15.05.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Marlena Gołębiowska, Jakub Bornio

Inicjatywa Trójmorza po szczycie w Dubrowniku

XI Szczyt Inicjatywy Trójmorza, który odbył się 28-29 kwietnia 2026 r. w Dubrowniku, otworzył drugą dekadę współpracy regionalnej w ramach tego formatu. W deklaracji końcowej potwierdzono kontynuację strategicznego celu platformy, którym pozostaje budowa osi Północ-Południe, łączącej Bałtyk, Adriatyk i Morze Czarne w spójną przestrzeń infrastrukturalną, energetyczną i cyfrową, ale także – co wprost wybrzmiewa w dokumencie – bezpieczeństwa. Została ona sygnowana przez wszystkie państwa uczestniczące w 3SI, poza Węgrami, które kolejny raz zgłosiły „konstruktywne wstrzymanie się”. Do głównych rezultatów szczytu należy przyjęcie Włoch jako siódmego partnera strategicznego, udzielenie Polsce mandatu reprezentowania formatu na szczycie G20 w 2026 r. oraz zapowiedź organizacji kolejnego szczytu w 2027 r. przez Słowację.

Inicjatywa Trójmorza w dekadę po inauguracji. Powrót szczytu do Dubrownika miał wymiar symboliczny. Dekadę wcześniej w tym samym mieście podpisano deklarację założycielską formatu, która zdefiniowała Inicjatywę Trójmorza (*Three Seas Initiative*, 3SI) jako platformę współpracy państw członkowskich Unii Europejskiej położonych między Morzem Bałtyckim, Czarnym i Adriatyckim w obszarach transportu, energii i cyfryzacji. Szczyt w Dubrowniku w 2026 r. otwierał drugą dekadę współpracy regionalnej w ramach 3SI i jednocześnie stanowił refleksję nad kierunkami dalszego rozwoju Inicjatywy.

Pierwotnie format obejmował dwanaście państw członkowskich UE; w 2023 r. dołączyła Grecja. Obecne trzynaście państw 3SI – co przedstawione zostało w przyjętej po szczycie deklaracji *The Three Seas in Its Second Decade: Powering Europe's Strategic North-South Axis*¹ – zajmuje obszar zamieszkały przez ok. 120 mln mieszkańców, który w 2025 r. wytworzył ok. 3,5 bln euro PKB, z dynamiką wzrostu dwukrotnie wyższą niż średnia unijna. Ponadto 3SI obejmuje państwa stowarzyszone spoza UE – taki status otrzymały w 2022 r. Ukraina, w 2023 r. Mołdawia, a w 2025 r. Albania i Czarnogóra. Systematycznie zwiększa się także grono partnerów strategicznych: od Stanów Zjednoczonych w 2017 r., Niemiec i Komisji Europejskiej w 2022 r., przez Japonię w 2024 r., po Turcję i Hiszpanię w 2025 r. Tegoroczny szczyt w Dubrowniku rozszerzył je o Włochy, których wejście dopełnia adriatycki wymiar formatu.

Przyłączenie się Włoch oraz stała dynamika poszerzania się formatu w tym zakresie wskazują na ciągłe zainteresowanie środowiska zewnętrznego samą Inicjatywą, a wobec tego na jej atrakcyjność i użyteczność. Zainteresowanie to wynika z kolei z dużego i stale rosnącego potencjału gospodarczego regionu, ale także jego znaczenia geostrategicznego. Włochy jeszcze w 2024 r. sondowały możliwość rewitalizowania Inicjatywy Środkowoeuropejskiej, co wskazuje na ich długotrwałe zainteresowanie regionem. Jednocześnie należy wskazać na sceptycyzm Niemiec (partnera strategicznego 3SI) w stosunku do formatu, czego wyrazem była nieobecność przedstawiciela rządowego i brak jakichkolwiek informacji o tegorocznym szczycie na oficjalnych stronach rządowych i ambasady RFN w Chorwacji².

Deklaracja, przebieg i założenia szczytu. W deklaracji z tegorocznego szczytu utrzymano dotychczasowe filary współpracy w zakresie transportu, energii i cyfryzacji, ale wyraźnie wzmocniono ich wymiar bezpieczeństwa. Korytarze łączące Bałtyk, Morze Czarne i Adriatyk zostały określone jako „filary europejskiego bezpieczeństwa”,

¹ Dubrovnik Declaration, https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2026/Travanj/28_travnja/Political_Declaration_of_the_11th_Three_Seas_Initiative_Summit.pdf [15.05.2026].

² Choć na szczycie byli przedstawiciele niemieckiego przemysłu, np. Siemens Energy.

w myśl założenia o podwójnym, cywilno-wojskowym zastosowaniu infrastruktury trójmorskiej ([„Komentarze IEŚ” nr 966](#)). Sygnatariusze wyrazili ponadto głębokie zaniepokojenie trwałym wzorcem incydentów uszkadzających infrastrukturę krytyczną na Morzu Bałtyckim oraz pogarszającym się środowiskiem bezpieczeństwa na Morzu Czarnym, wzywając państwa 3SI do skoordynowanej odpowiedzi. Zwrócenie uwagi na obiektywne problemy Morza Bałtyckiego ([„Komentarze IEŚ” nr 1267](#); [„Komentarze IEŚ” nr 1438](#)) oraz wcześniejsze rozszerzenie NATO o Finlandię i Szwecję nie przełożyło się jednak jak dotąd na zintensyfikowanie współpracy tych państw z formatem 3SI. Po raz kolejny państwa 3SI potępiły „niesprowokowaną, nieuzasadnioną i nielegalną” wojnę Rosji przeciwko Ukrainie i potwierdziły poparcie dla suwerenności oraz integralności terytorialnej Ukrainy w jej granicach uznanych przez społeczność międzynarodową. Wsparły także dążenia dyplomatyczne do kompleksowego, sprawiedliwego i trwałego pokoju oraz wezwały do natychmiastowego, pełnego i bezwarunkowego zawieszenia broni. W rozdziale poświęconym rozszerzeniu Unii wymieniono z nazwy Ukrainę, Mołdawię, Albanie i Czarnogórę jako państwa, do których powinien być stosowany „przejrzysty, oparty na osiągnięciach, wiarygodny i przewidywalny proces akcesyjny”.

Integralną częścią deklaracji jest osobny załącznik – *3SI Investment Project Catalogue*³ – obejmujący 76 strategicznych projektów. Względem poprzedniej edycji katalog został zrewidowany: usunięto z niego projekty zakończone i przedstawiono 25 projektów flagowych. Wyodrębniono przy tym dodatkowo obszar bezpieczeństwa i odporności z dwoma projektami: 3SI Mil (mobilność wojskowa) oraz 3SI SAT (zdolności satelitarne). Pozostałe 51 pozycji to inwestycje krajowe i transgraniczne. Ich rozkład jest jednak silnie asymetryczny, biorąc pod uwagę ich liczbę wskazaną przez poszczególne państwa uczestniczące.

Wśród pozostałych ustaleń deklaracji na uwagę zasługują trzy elementy. Po pierwsze, wymieniono z nazwy konkretne inwestycje zrealizowane przez Three Seas Initiative Investment Fund – Cargounit, Greenergy, Eney, BMF Port Burgas i R.Power – oraz odnotowano postęp w pracach nad Three Seas Initiative Infrastructure Fund of Funds, rozwijanym we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Po drugie, sygnatariusze wezwali rządy, międzynarodowe instytucje finansowe i inwestorów prywatnych do „rozwijania nowych mechanizmów finansowania adekwatnych do ambicji tej dekady”, co może być odczytywane jako element dyskusji o Three Seas Development Bank. Po trzecie, w sprawie zarządzania samym formatem sygnatariusze ograniczyli się do zapowiedzi „przyszłych konsultacji w celu wypracowania rekomendacji” w obszarze długofalowej wizji, partnerstw i finansowania – co po dekadzie istnienia Inicjatywy oznacza, że dyskusja o instytucjonalizacji 3SI nadal pozostaje na etapie deklarowanej intencji. Kwestią problematyczną jest nawet utworzenie technicznego sekretariatu przygotowującego kolejne szczyty, na który nie zgadzają się niektóre państwa 3SI.

Szczególna rola Polski. W deklaracji odnotowano także udział Polski w szczycie G20 w grudniu 2026 r., którego gospodarzem są Stany Zjednoczone, jako wyraz reprezentacji państw Inicjatywy Trójmorza w tym globalnym formacie. Stanowi to wyraźny sygnał, że Polska ze względu na swój relatywnie największy spośród państw 3SI potencjał gospodarczy, może w niektórych sytuacjach pełnić rolę lidera/reprezentanta regionu. Jednocześnie to kolejny dowód na możliwość wykorzystania 3SI na potrzeby praktyki polityki zagranicznej RP. Sygnatariusze przyjęli również do wiadomości deklarację Słowacji o organizacji XII Szczytu Inicjatywy Trójmorza, która tym samym po raz pierwszy przyjmie rolę gospodarza.

Absencja Węgier. Węgry w stosunku do całości deklaracji zastosowały formułę konstruktywnej nieobecności. W przypisie do deklaracji państwo to zgłosiło „konstruktywne wstrzymanie się”, w uzasadnieniu wskazując, że „nie jest w stanie zaakceptować obecnego brzmienia deklaracji i użytych w niej sformułowań”, a o ewentualnym poparciu deklaracji będzie decydował przyszły węgierski rząd. Nie jest to zupełna nowość w stanowisku Węgier w ramach 3SI, ponieważ na poprzednim szczycie w Warszawie w 2025 r. ([„Komentarze IEŚ” nr 1375](#)), który pierwotnie miał się odbyć w Budapeszcie, państwo to wyłamało się z zapisów dotyczących wojny na Ukrainie i potępienia Rosji. Na szczycie w Dubrowniku Węgry zdecydowały się jednak na bardziej radykalny krok i wstrzymały się od poparcia całej deklaracji. W tym kontekście prawdopodobna jest zmiana węgierskiego stanowiska, a także bardziej

³ Annex of key 3SI projects, https://mvep.gov.hr/UserDocsImages/2026/datoteke/3SI_investment_catalogue%20-%20F.pdf [15.05.2026].

konstruktywne podejście na kolejnych szczytach, co wiąże się z alternacją władzy na Węgrzech ([„Komentarze Brief IEŚ”, nr 1587](#); [„Komentarze IEŚ”, nr 1591](#)). Wśród państw 3SI zaobserwować można jednak także trend odwrotny, tj. większe zaangażowanie w platformę, o czym świadczy postawa Republiki Czeskiej ([„Komentarze IEŚ”, nr 1613](#)).

Nowe inwestycje i fundusze. Wśród wydarzeń towarzyszących szczytowi szczególną uwagę zwracają trzy porozumienia podpisane przez Chorwację. Pierwsze to porozumienie chorwacko-bośniackie o budowie Południowego Połączenia Gazowego – gazociągu łączącego sieć Bośni i Hercegowiny z terminalem LNG na chorwackiej wyspie Krk, z amerykańską AAFS Infrastructure and Energy w roli inwestora-dewelopera po stronie chorwackiej. Inwestycja zakłada budowę relatywnie krótkiego połączenia gazowego (ok. 30 km) pomiędzy miastami Zagvozd (Chorwacja) i Posušje (Bośnia i Hercegowina) oraz sieci rozprowadzającej surowiec po regionach Bośni i Hercegowiny. Projekt, poza wymiarem gospodarczym, ma również przyczynić się do dywersyfikacji źródeł surowca. Obecnie Bośnia i Hercegowina jest niemal w pełni zależna od rosyjskich dostaw gazociągami Turkish Stream. Drugi dokument to chorwacko-amerykański list intencyjny o współpracy w cywilnej energetyce jądrowej, zapowiadający również zainteresowanie Chorwacji udziałem w słoweńskim projekcie Krško 2. Oba dokumenty sygnowano w obecności sekretarza energii USA Chrisa Wrighta, który kierował delegacją amerykańską. Trzeci dokument to umowa podpisana pomiędzy Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Chorwackim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (HBOR), polskim Bankiem Gospodarstwa Krajowego, rumuńskim Bankiem Inwestycji i Rozwoju (Banca de Investiții și Dezvoltare), Litewskim Narodowym Bankiem Rozwoju (ILTE Nacionalinis plėtros bankas) oraz Słoweńskim Bankiem Eksportu i Rozwoju (SID Banka Group), której celem jest zmobilizowanie co najmniej 2 mld euro na inwestycje w projekty w dziedzinach energii, transportu, infrastruktury cyfrowej i społecznej. Niezależnie od szczytu, ale przy okazji jego organizacji, ogłoszono również projekt Pantheon AI – kampus centrów danych i innowacji AI w chorwackim Topusku, o szacowanej wartości ok. 50 mld euro, prowadzony przez konsorcjum Pantheon Atlas LLC z amerykańskim kapitałem instytucjonalnym.

Szczególna rola USA. Stany Zjednoczone w terminach zbieżnych ze szczytem 3SI zawarły także porozumienia z Polską, stanowiącą dla USA północną, bałtycką „bramę” do obszaru 3SI. 30 kwietnia 2026 r. Polska jako pierwsze państwo członkowskie Unii Europejskiej podpisała z USA bilateralne memorandum w sprawie wydobycia, przetwarzania i recyklingu minerałów ziem rzadkich. Co więcej, tego samego dnia we wspólnym oświadczeniu rządu USA i Polski poinformowały o chęci pogłębienia współpracy na rzecz uczynienia z Polski regionalnego hubu energetycznego.

Podpisując szereg umów i deklaracji, Stany Zjednoczone po raz kolejny potwierdziły swoje przywiązanie do formatu i chęć jego wsparcia politycznego. Do nadrzędnych celów kolejnych administracji należą wsparcie amerykańskiego eksportu i inwestycji (szczególnie w sektorze energetycznym, zbrojeniowym, ale coraz częściej także nowych technologii) oraz budowanie zdolności obronnych Europy Środkowo-Wschodniej w myśl założeń o przenoszeniu odpowiedzialności za zabezpieczanie regionalnych teatrów wojennych na znajdujących się w nich amerykańskich partnerów ([„Komentarze IEŚ”, nr 1492](#); [„Komentarze IEŚ”, nr 1515](#); [„Komentarze IEŚ”, nr 1547](#)).

Wnioski

- **Szczyt w Dubrowniku potwierdził żywotność 3SI po dekadzie istnienia.** Format konsekwentnie się poszerza – o państwa stowarzyszone i partnerów strategicznych – co świadczy o rosnącej atrakcyjności regionu i jego znaczeniu geostrategicznym. Elastyczna formuła platformy, bez sformalizowanej struktury zarządczej, pozwala 3SI funkcjonować jako mechanizm mobilizacji kapitału i koordynacji projektów, choć jednocześnie czyni format politycznie zależnym od bieżących układów wewnątrz regionu – czego dowodem jest postawa Węgier. Kluczowym kryterium oceny formatu pozostaje jego zdolność do pozyskiwania finansowania dla strategicznych inwestycji regionu. Apel sygnatariuszy o „nowe mechanizmy adekwatne do ambicji” dowodzi, że format konsekwentnie chce budować wartość właśnie w tym obszarze.
- **Coraz większy nacisk kładzie się na wymiar bezpieczeństwa 3SI.** Określenie korytarzy mianem „filarów europejskiego bezpieczeństwa”, wyodrębnienie projektów 3SI Mil i 3SI SAT oraz odniesienia do incydentów

na Bałtyku i sytuacji na Morzu Czarnym pokazują, że obok dotychczasowych filarów – transportu, energii i cyfryzacji – format coraz wyraźniej obejmuje problematykę obronną.

- **Widoczna jest asymetria między rosnącą obecnością USA a rezerwą Niemiec.** Stany Zjednoczone traktują 3SI jako wehikuł swoich interesów eksportowych i polityki regionalnej, czego dowodem są porozumienia podpisane przy okazji szczytu. Tymczasem nieobecność niemieckiego przedstawiciela rządowego w Dubrowniku sugeruje, że status Berlina jako partnera strategicznego pozostaje fasadowy lub wręcz że Niemcy postrzegają Inicjatywę jako godzącą w ich interesy.

Załącznik: Państwa Inicjatywy Trójmorza

Lp.	Państwo	Data przystąpienia / pierwszego uczestnictwa w szczytach	Reprezentant na szczycie w Warszawie
PAŃSTWA UCZESTNICZĄCE			
1	Austria	2016	Kanclerz Austrii Christian Stocker
2	Bułgaria	2016	Ambasador Bułgarii w Chorwacji Iva Kruleva
3	Chorwacja	2016	Premier Chorwacji Andrej Plenković
4	Czechy	2016	Prezydent Czech Petr Pavel
5	Estonia	2016	Przewodniczący Zgromadzenia Państwowego Estonii Lauri Hussar
6	Grecja	2023	Prezydent Grecji Konstandinos Tasulas
7	Litwa	2016	Prezydent Litwy Gitanas Nausėda
8	Łotwa	2016	Prezydent Łotwy Edgars Rinkēvičs
9	Polska	2016	Prezydent Polski Karol Nawrocki
10	Rumunia	2016	Prezydent Rumunii Nicușor Dan
11	Słowacja	2016	Prezydent Słowacji Peter Pellegrini
12	Słowenia	2016	Wicepremier Słowenii Klemen Boštjančič

13	Węgry	2016	Ambasador Węgier w Chorwacji Csaba Demcsák
UCZESTNICZĄCE PAŃSTWA STOWARZYSZONE			
14	Ukraina	2022	Premier Ukrainy Julija Swyrydenko
15	Mołdawia	2023	Premier Mołdawii Alexandru Munteanu
16	Albania	2025	Prezydent Bajram Begaj
17	Czarnogóra	2025	Prezydent Czarnogóry Jakov Milatović
PARTNERZY STRATEGICZNI			
14	Stany Zjednoczone	2017	Sekretarz energii Stanów Zjednoczonych Chris Wright
15	Niemcy	2018	-
16	Komisja Europejska	2018	Komisarz UE ds. Morza Śródziemnego Dubravka Šuica
17	Japonia	2024	Ambasador Japonii w Chorwacji Mitsuhiro Wada
18	Hiszpania	2025	Minister przemysłu i turystyki Hiszpanii Jordi Hereu Boher
19	Turcja	2025	Minister spraw zagranicznych Turcji Hakan Fidan
20	Włochy	2026	Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych i Współpracy Międzynarodowej Włoch Maria Tripodi